

SANAM SEC' NĒLOK'KANKO REAK' NAĀBI KATHAKO

MIT'TĒN JION BODOLOK' LEKAN BAĪBEL PAṘHAO

MUNDIL SAPHAE

Johan 2:13-17

KAHNI...

Jisu do rarak'tuluc' mundil reak' raca teye bolyena ar dhan dhaser akaneye nĕlkeda. Unido jotoak' ti do janwar dāřĕlet'ko kolomte pere'e nel keda ar aħrini hořko do dordam tuluc' halayet'koe ańjom ket' koa ađi dam selet'te onđeko hijuk'kan tahĕna. Parwa koak' rak', bheđa koak' mĕyĕm joro, gadha koak' rak' noako joto te do mit'tĕn ađi bařic' mohole hĕe ocokeda.

Noa bħir bħař hĕe ococ do Isorak' ponthage bań tahĕk' kana. Tinre Solomon paħil mundil Jerusalem re benaoleđa, onđe do Isor baba uparte nonkan man manot' tahĕlena je Isorak' mundilre do kuřasi reak' ařań hĕ bań ańjomok'kan tahĕna ona benao somoere. Joto dhiri ar kařko do laharege eřak' jagareko get' leđa ar mundil teko ađu leđa ar hapean geko lagao leđa (1 Rajko 6:7).

Jisu do hiřab saħha tar koe namleđa okate do onko bħiđikoko tolkak' ko tahĕn mit'tĕn konare. Khange Isoren hopondoc hohokeda pepeřet' sađe reak' ařań lekage; "Noako men nonđe khon idipe; Ařuńak' ořak'do bek'par ořak' alope benao!" Johan 2:16. "Olakana" "Olakana, Ińak' ořak' do koejoń ořak' bikauk'a, menkhan ape do onape đaku danderet'a." Mathae 21:13. Mimit' řħai kore calao katec' unkuren janwarkoe ařak'ket' koae ar sanam maćikoc bħinđarřkat takoa.

Bujħau keda ko je onko do sanam dařećnic' samańre menok' koa, onko bepariko do mundil reak' raca khonko đar keda begor tayomsec' koyok' tege. Jisu doe khoj kan tahĕna je sanam khon bařti kaete manwako do jemon puřtaute ko bujħau je ac'ren serma babawak' dular ar sonot'tet' bisoete. Ona iatege ac'ak' monedo duk' len taea mundil do bajarok' řħai hĕe akana mente.

Dher serma lahare nađi Daniel doe řai laha leđa je mit'tĕn somoere mundil do bhonđok'a mente, Isorak' řariak' do bařijok'a mente, ar ac'ren hoř do ko henosta ocok'a. Ar mit'dom Probbhu doe hijuk'a ac'ak' mundil saphae lagit'te.

Noa path perej lagit' dayakatek' beoharpe: "Adobe Reader"
Oka Babel noa pathre beoharakana ona do: "Santali BSI"

PARHAO

Mimit' Babel kali ko parhao tayom khali thai ko perejpe.

1. **Daniel do mit'ten hahara lekanak' kuk'mui nelkeda okare do uni mit'ten barea derinan bhegae nel kede (Daniel 8:1-4) Nui bhega do okoye sodore kana?**

Daniel 8:20 Unim nelkede barea derinan bhega do _____ ar _____ rajkinge.

2. **Ona tayom Daniel do mit'ten merom ac'ak' met'kin talare marai dereñ anic'e nel kede. Noa reak' mane do cet' kana?**

Daniel 8:21, 22 Ar uni hodgo boda do _____ raj kanae; ar uniak' met' kin tala reak' marai dereñ do _____ raj kanae. Ar ona raput'en dereñ ar ona bodolte etak' ponea janamen, ona reak'; man do noa kana: Ona jat khon do _____ rajosti janamok'a, menkhan uniak' lekanak' dareate do bai.

Dhean: Bhega do junani disomme sodoreda ar marai dereñ do pahil calaoc' reak' cinhae, Alexander the great. Ponea dereñko do ponea rajostiko kana okoe do disom ko calao keda tinre Alexander re goc'ena.

3. **Khan mit'ten katik' dereñ do ona ponea dereñ ko khon odokena. Noa katik' dereñ do cet' dare sodoreda?**

Apostal Kamiko 18:2 Kladiuse hukumakat' tahekana, sanam Jihudiko _____ khonko odok calak'a mente.

Dhean: Ona "katik' dereñ" okoe do Isor ren hor'koe santao ket' koa, sonot' jinis koe lond' bhond' keda, ar Jisu birodteye teñgoyena ona do Rome sodoreda-banar pegan ar papal. Romge mit'ten dare do tahelena oka do junani tayom ar adi marai utaric'e huiena.

4. **Daniel doe men ocolena je nui katik' dereñ do mundile bhonda. Tinak' habic' auri sapha habic'?**

Daniel 8:14 _____ hajar ar PE sae ayup ar setak' habic'ge; khan sonot' thai do nijak' dhorom dosate ruarok'a.

Dhean: Noa 2300 din reak' nabi katha do Babel re sanam khon jeling nabi katha kana, menkhan etohop somoe do bai emakana dosar odhae auri seterok' habic'-Daniel 9:25.

5. Daniel do cet' lekae roꝝ ruꝝ keda tinre kaꝭic' dereñ ak' daꝝe ñelkeda oka do Isor ren hoꝝ koe santaok'wet' ko kan tahēna ar saꝝiak'e baꝝic'ek' kan tahēna?

Daniel 8:27 *Menkhan in' Daniel doñ jhinjhinauena ar tin uꝭi din coiñ _____ kaꝭhilgeñ tahēyena; ... menkhan dorsonte ñelak'te doñ thabasaok'kan tahēkana, ar ona do _____ bako bujhauleda.*

Dhean: Daniel do aꝭi aꝭe duk lena ona ñelte oka do Isorren hoꝝko ðen hec' paꝝaoako kan tahēna je uni bhindaꝝ are ruꝝ utarena thoꝝa somoe laꝭit'. Menkhan Daniel se ac'ren gateko okoe hō noa 2300 din reak' kuk'mu do bako bujhaꝝ daꝝeada.

6. Dosar odhaere, serma guꝭit' do ona nābi katha reak' marañ biborone laꝭeda. Tinaꝝ' jeliñ gea ona somoe do oka do lahawak' kuk'mure bañ sodorakana?

Daniel 9:24 _____ haptage niꝭakana amren hoꝝko ar amak' sonot nagraha reañ, ... dorson ar nābiak' banarge chap emak' laꝭit'.

Dhean: Koyek' serma tayom Danielak' 2300 din reak' kukmu ko babote mit'ðen serma dut'te saꝭ menteye uꝭaꝝ hec'ena ac'sec' ona kukmu bujhaꝝe goꝝo laꝭit'. Uni dut' hō ona kukmui baꝝti keda 70 sapta reak' nābi katha joꝝao laꝭit' oka do Jihudi ko laꝭit' ar Jerusalem laꝭit' em-ocolena. Isor do ac'ren bachao hoꝝko laꝭit' ar hō mit'ðen ok'teye emak' ko tahēna 490 serma din mit'ðen opsoꝝ dhāꝝti renko samañre babañcaoiç' reak' mane puꝝaꝝ laꝭit' (Daniel 9:23, 24).

7. 2300 din ar 70 hapta nābi katha reak' etohop ok'te do okaꝭak' tahē kana?

Daniel 9:25 *Onate baꝭaeme ar bujhaꝝume, bañma, _____ teñgoe ar _____ reañ hukum oꝭokok' khon mit'ðen ojok'ic', metak'me, cak'laoic'e hijuk' haꝭic' do eae haptage hoyok'a. Khan turui gel bar hapta ona do benao aroakan tahena do baꝭiaꝝ pogar gaꝭawante, menkhan muskil otkekorege.*

Dhean: Dut'do Daniele metak' de tahēna je 2300 din ar 70 hapta reak' nābi katha ko Jerusalem benao arok' reak' hukum din hilok' khon jemon hiṣaꝭe ehobok'. Isor ren hoꝝko do noa oktere Paras raj ðen golam ko tahek' kana. Artaksasto 7 ak' sermare hukum em lena, okoe do 464 BC re disom calaoe chop lena (Esra 7:7) Artaksastoak' hukum 457 BC re em oco lena je bises kaete Jerusalem benao arok' mente.

8. Serma guꝭit'e men keda je judi 69 hapta 457 BC khonem lekhae khan am do rajkumar mesaia ðhenem seꝭerok'a. Cet' noa huina?

Apostal Kamiko 10:37, 38 *Ape do ona kathape baꝭaeta, ... Johan porcarket' baptisma tayom; Nasaretren Jisu reañge cet' leka Isor do Sonot Jiute ar daꝝete uniye _____.*

Dhean: He, ona huina. Nonde ađi moňjak' miťten hahara kãmi. Jisu Mařiak' sonot' Jiu hotete ojok' bahal sae sermako lahare, ghoňna do nađi katha re lai lahalena! "Mesaia" do Ibri kathate "Ojok' bahal." "Maři" junãni kathate do bara baři kana. Luke 3:21, 22 meneda noa bises sonot' Jiu te ojok' bahal kãmi do bařtismak' somoe re huilena. Nitok'do noa kana kađhi. Bařibel nađi katha re do, miťdin do mit' bochor barabar kana (Numeri 14:34; Jeheskel 4:6; Luke 13:32). 69 hapta se 483 nađiakak' dinko jořao lekhan (6x7=483), khon 457 BC hađic' aboe seřerek' bona 27 AD.

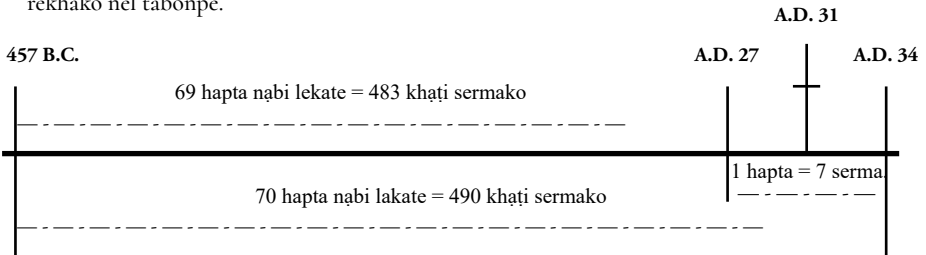
483 serma
+457 etohop țarik' do
 AD 26
+1 serma do 1 BC-AD 1 (Onde do zero serma do baň tahěkana)
 AD 27

Jisu do ac'ak' kãmi Messaia lekate do ac'ak' bařtisma AD 27 hui tayome chopkeda. 457 BC re hukum em tayom 483 re. Ona iatege Jisu do ac'ak' porcar bařtismak' tayome chopkeda, Jemon "Somoe purauk'ma, ar Isorak' raj do hijuk'ma." Marke 1:15. Uni do Daniel 9:25 reak' somoe babot're nađi kathakoe menet'kan tahěna.

9. Nađi katha re ona tayom do cet' huikok'a?

Daniel 9:26, 27 *Ar turui gel bar hapta paromkate ojok'ic' doe _____, ar cet' hõ baň tahěntaea; ... Ar uni do aemako tuluc' mit'țec' keřec' bondobos mit' hapta lađit'e bandha; ar _____ hapta hađic' uni do teňgenok'ak' ar jomak' samaňok' ak'e caba ocoea.*

Dhean: Nađi kathare dosarte do ol lena Jisu doe kurus ocok'a, 70 hapta reak' barabaři haptare mente nađi lena. Ac'ak' ojok' bahal AD 27 khon pe serma adha khon hisař lekhan AD 31 hađic'e seřerbona menlet' leka tinre Jisu doe kurus ocolena. Ona somoere uni doe goc'ena, ar mundil reak' orwal do coř khon latar hađic' oreč'ena (Mathae 27:50, 51), Noa sodoret' kana je daře samaň niãm doe caba keda ac'ak' gujuk' hotete Isoren bheđa hopon men katek'. Latar re em akan somoe rekhako nel tabonpe.

10. Jisu do ac'ren nađiko pađilte okoe hořko řhen porcare metak' koa?

Mathae 10:5, 6 *Boňgan hořko senak' horte alope mohndak'a ... bickom _____ gharoňjren at' bhiđiko řhen calak'pe.*

Dhean: Jisu do muruk'teye metak'koa je pađilte do Jihudi kořhenge jemonko porcar, cedak'je onkořhen pe serma adha somoe tahek' kan gea 490 serma reak' Messaia aňgoc' ar porcare lađit' opsor tahěk'kana. Daniel 9:27 nađi katha re meneda je Jisu do baňcao reak' gopok' katha doe puraua, nađiakat' katha lekate mit' hapta rege (7 khađi lekate 7 serma rege). Menkhan Jisu do barabaři hapta regeye kurus ocolena oka do ac'ren bachao řat'ko řhen sodor lena, khan cet' lekate

uni doe ona gok'ak' kathae purāu dāre kea ac'ak' gujuk' tayom do? Ibriko reak' 2:3 re jobab do nāmok' kana "Eñde khan on marañ bañcaobon bebāsut'le khan, cekatebon paskaok'a? ona do pāhilde Probhu hotete roḡ lena ar añjom ket'koak' mocate abo laḡit' dirhoena" Jisu ren celako do pe serma adha Jihudiko then ko porcar keda tin ḡabic' jihudi jaṡ renko do bhage sombad paskaoleda AD 34 tinre Stephan miṡṡen dhorom hoḡ sodor samañre ko teñ goc' kedea. (Ona bisoete baḡai laḡit' nēlpe "miṡṡen capek' hapta.")

11. Jisu do cet' cehaona ac'ren bachao hoḡ koe em akat' koa?

Mathae 21:43 *Isorak' raj do ape then khon _____, ar miṡṡen _____ then emogok'a okoe noa reak' joko aḡuia.*

Dhean: Jisu doe puṡṡau utāḡ akada je Jihudi jaṡ'ren koak' bises tet' doe ocok'takoa judi hoḡko Messaia do jaogeko bañca.

12. Mathae 21:43 Jisu do okoḡṡak' eṡak' jaṡ' ac'ren bachao hoḡko huyuk'a menteye meneda?

Galatiko 3:29 *Ar _____ kan khanpe eñḡekhan Abrahamren bōs kanape, gok'ak' lekate aḡ' aḡḡarikoge.*

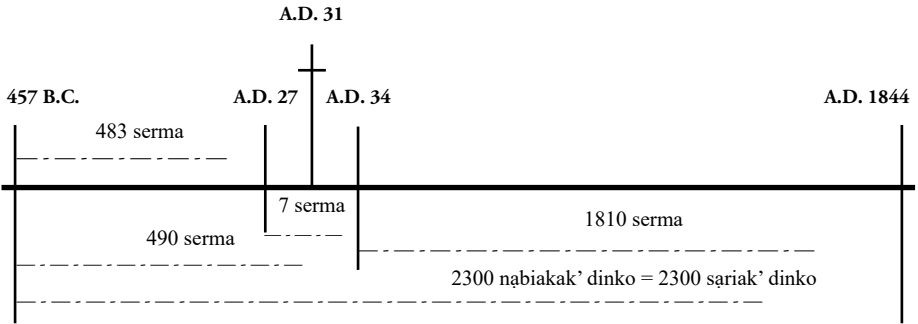
Romiko 2:28, 29 *Ente bahre sec'tenic' do Jihudi doe bañ kana, ... menkhan _____ sec'tenic'ge _____ do.*

Dhean: AD 34 lekate do Stephen teñe hotete (Apostal Kamiko 7:58, 59), on somoe ḡabic' do jihudiko do Isor ren ac'ren nij bachao hoḡko do baḡo hui lena. Cedak'je onko do Isorak' pontha jaoge ko bañ ada, Mucaṡ' din reak' nābi kathare do Israel jaṡ' do mul baḡo ṡarhao lena. Nitok'do jahae ge Jisuko apnarea onkoge uniren bachao hoḡko do ar okoḡṡak' gopok' katha Israel ko laḡit' em lena nit' ona do Jiu sek'ren Israel ko laḡit' kana (Romiko 9:6-8).

13. Duṡ'ak' katha lekate do Daniel saote okoe gal marao keda, 2300 serma reak' mucaṡ're do cet' ko huyuk'a?

Daniel 8:14 *Ar uni doe roḡ ruḡḡkeda, bar hajar ar pe sae ayup ar setak' ḡabic'ge; khan _____ do nijak' _____ ruḡḡok'a.*

Dhean: 34 AD re, 2300 din reak' nābi kathare do 1810 serma baḡkige tahēk' kana (latar re em akan naksare somoe ar ṡarik'ko re dheanak' tabonpe). 34 AD re 1810 serma joḡaoak' khan 1844 re aḡu seṡereḡ'bonae. Miṡṡen duṡ'e menkeda je ona ok'tere, serma reak' mundil do saphak'a. (Laharenak' mundil do noṡṡoena 70 AD re.) Jisu aboren marañ naeke mundilre (Ibriko 4:14-16; 8:1-5), kaḡiko reak' hiṡḡab meṡṡaoe ehopna serma reak' mundilre (Johan Then Sodorak 20:12; Apostal Kamiko 3:19-21) 1844 re, noa pāhil bicar reak' pahaṡa do dosar hijuk' laha reak' bicar ko metak' kana cedak'je noa do Jisuk' dosar hijuk' lahare huyuk' kana.

14. Okoe koak' bicar do huyuk' kana ona uni hijuk' laha reak' bicar re?

1 Patras 4:17 *Ente nit kange con oktetet' _____ then bicar ehobok' reak' do.*

Dhean: Noa pahil bicar oktere do onkoak' bicar huyuk' kana okoeko do Isor ren gidraکو men teko numuk'gok' kana.

15. Cet' koko biđao koa noa pahil bicar redo?

A. Johan Then Sodorak 20:12 *Ar goc'ko do onako _____ olakanak' koteko bicar ocoyena akoak' kamiko lekage.*

B. Poporcarie 12:14 *Ente Isor do mit' ke mit' _____ bicarreye aguia, mimit' _____ ho.*

C. Jacob 2:12 *Okoe _____ reak' _____ bicar ocok' kolan.*

Dhean: Noa bicarre goha do serma reak' kitap ko khon hijuk'a, okare do mit'horak' jion reak' jotoak' onare menak'a. (Serenko 56:8 ho help). Gel hukum ko, Isorak' an, ge uniak' bicar reak' dhara do (Johan Then Sodorak 22:14)

16. Cet' Isorge in dodosic' do ona bicar re?

Johan Then Sodorak 12:9, 10 *Uni mare binge, one okoe Diabol ar _____ numogok'kan, ... uni di dhartiteye gid'i nurha ocoyena ... enteye gid'i nurha ocoyena aboren boehako _____, one onoe aboren Isor samanre singe sin' singe ninda onkoe daraoakokan.*

Dhean: Bañ! Soetan motoge amren dodosic' do. Adom khristan ko hudisa Jisu do baba then khon ona bicar re bancao bon lagit' kurumuđuedae, menkhan Jisui men akada, "Baba ac'geye dularet'pea." Johan 16:27

17. Cet' in motoge tiṅgok' huyuk' tiṅa ona paḥil bicar re?

- A. Jisuge aboren sok'hotic' (1 Johan 2:1).
- B. Jisuge aboren bicaric' (Johan 5:22).
- C. Jisuge aboren paṭiar ar sari goha do (Johan Then Sodor 3:14).

Dhean: sarhae tuluc', bañ. Ona bicar re, Jisuge miṭten bicaric' ar goha do kristan ko laḡit'. Judi Jisu laḡit'em jiwet'dok'a am do bam adok'a (Romiko 8:1; Kolossiko 1:12-14)!

AMAK' ROR RUAR

Judi Jisuge amren sok'pohok'ic' ona bicar re, uni gopok'ak'e emamakana je jitaubona, cet' amak' jion teheñ uni sec'em pheraok'a?

Jobab: _____

BODOLTE

Noa parhao do lahaseak' parhao ko lagit' badae emok' kana.

Capek' akan hapta

Ado Baibel paṭhaoko sodor gea je muçat' hapta (se 7 sariak' serma) kana 490 serma reak' nabi kathare okaçak' do Daniel re em akan ar ona do Maṣi birodhi koak' kãmi kana muçat' din korek' ar 7 serma reak' ghoṭnako. Menkhan noa ghoṭna reak' babodre jahan Baibel kathako do banuk'a.

Delabon diṣa ruṣa adom adom sariak'ko:

A. 490 serma reak' nabi katha do mit'ten jaoge calak' akan somoe okte kana, 70 serma Isor ren hoṛko gobolen lekage oka do Daniel 9:2 re ol akana.

B. Muçat' 7 serma reak' nabi kathako reak' etohop do Jisu Maṣiak' bap̄tisma somoere tahẽk' kana (27 AD). Ona iṭege uni do porcare ehopna, "Somoe do purauena." (Marke 1:15)

C. 31 AD tinre Jisu Maṣiak' kurus re gujuk' oktere, Jisu aṣaṇ teye men keda, "noa do purauena." Nonḁe do babañcaoiç' puṣṭaute meneda oka do Daniel 9 re uniak' gujuk' babodre lai laha lena. Onako do latar re em akan leka:

1. "Messaia" marak'a ar cet'ho "bañ tahena" se kurus ocok'a (kaḷi 26)

2. Uni do dãrẽ ar samañok' reak' kãmi do muçat' kedae Isor ren bheḁa hopon hui katek' goç'ente (Kaḷi 27; 1 Korinthiko 5:7; 15:3).

3. Uni do ghaṭ gunako nũtumte puruchun lagit' (kaḷi 24)

Messaia mente uniak' hijuk' do lai lahalena, khaṭi somoe rege, 490 ar 2300 serma reak' nabi katha kore ñamok' kan sanam ṭarik'ko do onkage ar purage huiyena.